

**Statsrådets skrivelse till Riksdagen med anledning
av ett förslag till rådets förordning (skydd av euron
mot förfalskning)**

I enlighet med 96 § 2 mom. grundlagen
översänds till Riksdagen Europeiska kommis-
sions förslag av den 26 juli 2000 till rådets
förordning om skydd av euron mot förfalsk-

ning (kommissionens dokument KOM(2000)
492 slutlig) samt en promemoria om försla-
get.

Helsingfors den 14 december 2000

Minister *Suvi-Anne Siimes*

Lagstiftningsråd Seppo Tanninen

FINANSMINISTERIET
Seppo Tanninen

PROMEMORIA

8.12.2000

FÖRSLAG TILL RÅDETS FÖRORDNING OM SKYDD AV EUROM MOT FÖRFÄLSKNING (SKYDD AV EURON MOT FÖRFÄLSKNING)

1. Förslaget och dess syfte

Kommissionen avgav den 26 juli 2000 ett förslag till rådets förordning om skydd av euron mot förfälskning (KOM(2000) 492 slutlig). Genom förslaget försöker man garantera ett högklassigt skydd av euron mot förfälskning. Syftet med förordningen är att stärka det rättsliga skyddet av eurosedlar och euromynt samt att omfatta behandling av tekniska och statistiska uppgifter, behandling av operationella och strategiska uppgifter samt samarbete och ömsesidigt bistånd.

Europeiska centralbanken (nedan ECB) föreslog i en rekommendation den 7 juli 1998 avseende vissa åtgärder för att stärka det rättsliga skyddet för eurosedlar och euromynt att gemenskapslagstiftning borde införas för att ge euron rättsligt skydd.

Kommissionen klargjorde i sitt meddelande till rådet, Europaparlamentet och ECB av den 22 juli 1998 om skydd av euron mot förfälskning risker och mål för skyddet av den gemensamma valutan, samt förtydligade ansvarsfördelningen mellan ECB, kommissionen och Europol med utgångspunkt i den konvention för bekämpande av penningförfälskning som undertecknades i Genève den 20 april 1929 (den internationella konventionen för bekämpande av penningförfälskning).

Rådet utökade den 29 april 1999 Europols mandat till att omfatta bekämpning av penningförfälskning och förfälskning av betalningsmedel. Rådet antog den 29 maj 2000 ett rambeslut om förstärkning av skyddet mot förfälskning i samband med införandet av euron genom straffrättsliga och andra påföljder.

2. Innehållet i förslaget

Artikel 1 i förslaget till förordning innehåller de definitioner av falska eurosedlar

och mynt, euroförfälskning, tekniska, operationella och strategiska uppgifter som ingår i Genèvekonventionen. Med falska eurosedlar eller falska euromynt avses eurosedlar eller euromynt som framställts eller ändrats utan tillstånd från behöriga myntverk, framställts med hjälp av lagliga anordningar eller material i strid med de rättigheter eller villkor enligt vilka de behöriga myndigheterna får ge ut valuta eller satts i omlopp i strid med de rättigheter eller villkor enligt vilka de behöriga myndigheterna får ge ut valuta.

Med euroförfälskning eller penningförfälskning avses de beteenden som beskrivs i artiklarna 3—5 i rådets rambeslut av den 29 maj 2000 om förstärkning av skyddet mot förfälskning i samband med införandet av euron genom straffrättsliga och andra påföljder.

Tekniska uppgifter som avses i förordningen är uppgifter om vilka särdrag som skiljer äkta sedlar eller mynt från falska (teknisk beskrivning av förfälskningstyp). Operationella uppgifter är uppgifter om förfälskningsbrott, inklusive personuppgifter, som skall underlätta utredningar och inspektioner på plats och göra dem mer effektiva. Strategiska uppgifter är uppgifter om riskbedömning i fler än ett enskilt ärende som är under utredning eller kan komma att utredas.

I förordningen bestäms också om definitionen på behörig nationell myndighet. Enligt artikel 2 är behöriga nationella myndigheter de myndigheter som medlemsstaterna utsett

för att samla in och analysera tekniska uppgifter om falska eurosedlar, bland annat nationella centralbanker eller andra behöriga organ,

för att samla in och analysera tekniska uppgifter om falska euromynt, bland annat nationella myntverk, nationella centralbanker eller andra behöriga organ,

för att samla in och analysera operationella och strategiska uppgifter om euroför-

falskningar, bland annat sådana nationella centralbyråer som avses i artikel 12 i Genèvekonventionen, och

för att ansvara för spårning, bevisinsamling, åtal eller påföljder.

Tekniska uppgifter om falska eurosedlar och euromynt i medlemsstaterna skall enligt artikel 3 samlas in och förtecknas av behöriga nationella myndigheter och anmälas till ECB för lagring och behandling. ECB skall även samla in tekniska uppgifter om falska eurosedlar och euromynt i tredje land. Behöriga nationella myndigheter skall liksom kommissionen och Europol inom deras respektive ansvarsområden ha direkt tillgång till ECB:s tekniska uppgifter.

Behöriga nationella myndigheter som spårar eller samlar in falska eurosedlar skall utan dröjsmål överlämna alla sorters falska eurosedlar samt eventuella tekniska eller statistiska uppgifter till det nationellt behöriga organet för analys och identifiering. Det nationellt behöriga organet skall till ECB överlämna alla nya typer av förfalskningar som motsvarar bankens kriterier. ECB skall utan dröjsmål anmäla analysresultaten till berörda myndigheter (art. 4).

Enligt artikel 5 i förslaget skall varje medlemsstat inrätta eller utse ett nationellt centrum för myntanalys. Behöriga nationella myndigheter som spårar eller samlar in falska euromynt skall utan dröjsmål överlämna alla sorters falska euromynt samt eventuella tekniska och statistiska uppgifter till det nationella centrumet för myntanalys. Det nationella centrumet för myntanalys skall till Europeiska tekniska och vetenskapliga centrumet överlämna alla nya typer av förfalskningar som motsvarar det sistnämnda centrumet kriterier. ECB skall därför ge de nationella centrumen för myntanalys tillgång till sina tekniska uppgifter om falska euromynt. Europeiska tekniska och vetenskapliga centrumet skall analysera och klassificera falska euromynt och utan dröjsmål anmäla analysresultatet till ECB och berörda myndigheter.

Kreditinstitut och inrättningar som ägnar sig åt att växla sedlar och mynt i olika valutor, t.ex. valutaväxlingskontor, skall ta alla falska eurosedlar och euromynt ur omlopp samt överlämna dem till nationella behöriga myndigheter. Därför skall de på lämpligt sätt

kontrollera äktheten hos eurosedlar och euromynt som de tar emot. För de institut som genom försumlighet eller uppsåt åsidosätter sina skyldigheter kan utdömas påföljder (art. 6).

Medlemsstaterna skall enligt artikel 7 se till att en euroförfalskningsrotel inrättas och förvaltas som en administrativ del av Europol. Inom ramen för Europol's informationssystem skall roteln förvalta ett system för utbyte, insamling och analys av operationella och strategiska uppgifter. Medlemsstaterna skall se till att roteln lämnar sitt bistånd för att göra informationsutbytet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter effektivare i det förebyggande arbetet och kampen mot euroförfalskningar, regelbundet informerar behöriga myndigheter, ECB och kommissionen om uppföljningen av penningförfalskningar så att en strategisk analys kan göras samt på begäran eller på eget initiativ ger behöriga myndigheter i medlemsstaterna och tredje land nödvändigt bistånd i det förebyggande arbetet och kampen mot euroförfalskningar (art. 8).

Alla medlemsstater skall enligt artikel 9 se till att all nationellt tillgänglig information om euroförfalskningar anmäls till de nationella centralbyråer som avses i artikel 12 i Genèvekonventionen så snart en första administrativ eller rättslig utredning gjorts.

Medlemsstaterna skall se till att de nationella centralbyråer som avses i artikel 12 i Genèvekonventionen anmäler alla upptäckta euroförfalskningar via Europol's nationella enheter till det informationssystem som avses i artikel 7, så snart en första administrativ eller rättslig utredning gjorts. De nationella centralbyråerna skall ha direkt tillgång till informationssystemet. Informationen som skall lämnas är en ärendebeskrivning, beskrivning av förfalskningen, uppgifter om upptäckten av förfalskningen, närmare omständigheter vid beslaget, inblandade personer och samband med andra ärenden. Medlemsstaterna skall också se till att de nationella centralbyråerna uppdaterar informationen regelbundet och informerar om ärendets utveckling, uppföljning och påföljder. När nationell rätt så kräver skall tillstånd sökas hos den behöriga rättsliga myndigheten (art. 10).

Medlemsstaterna skall enligt artikel 11 se

till att behöriga nationella myndigheter på anmodan av andra behöriga myndigheter lämnar alla upplysningar och uppgifter som kan göra det lättare att förebygga, spåra och bekämpa euroförfalskningar, i förekommande fall med kopia till den rotel som avses i artikel 7.

Medlemsstaterna skall se till att den rotel som avses i artikel 7 inrättar ett informationssystem så att det blir möjligt att ingripa omedelbart på lämpligt sätt. Ett informationssystem (snabbvarningssystem) skall vara tillgängligt 24 timmar om dygnet, alla dagar i veckan. Systemet skall vara interaktivt med de operationella och strategiska uppgifterna, tillåta enkel överföring av bilder och foton samt returinformation. Systemet skall omfatta en beskrivning av meddelandet, uppgifter om typ av förfalskning, inblandade personer och begärd insats (art. 12).

Medlemsstaterna skall också se till att den rotel som avses i artikel 7 samlar in operationella och strategiska upplysningar om euroförfalskningar i tredje land. Dessutom skall samarbete inrättas med tredje land. Nationella behöriga myndigheter som får kännedom om euroförfalskningar i tredje land skall ställa sina behöriga enheter och sambandsmän till förfogande för det förebyggande arbetet och spårningen, med bistånd från Europol och kommissionen. Skyldigheten gäller oavsett om förfalskningarna har någon anknytning till den medlemsstat som lämnar bistånd (art. 13).

Enligt artikel 14 skall medlemsstaterna, institutionerna och andra organ se till att personuppgifter som hanteras enligt den här förordningen får ett skydd som minst är jämbördigt med skyddet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Tekniska säkerhetsuppgifter skall omfattas av tystnadsplikt.

Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001 (art. 15).

3. Verknings i Finland

Penningförfalskning är i Finland en straffbar handling enligt 37 kap. strafflagen. Pen-

ningförfalskning (1 §) är såväl tillverkning av falska pengar och förfalskning av pengar som införsel, anskaffning, emottagande eller överlåtande till någon annan av pengar som man vet är falska eller förfalskade. Också förberedelse till penningförfalskning (4 §), användning av falska pengar (5 §), innehav av falska pengar (6 §) och spridning av penningimitation (7 §) är straffbara handlingar. Förberedelse till penningförfalskning är att utföra eller utföra delar av penningförfalskningsbrott tillverka, i landet införa, anskaffa eller ta emot redskap eller tillbehör som lämpar sig för ett sådant brott. Med användning av falska pengar avses att en person sedan han eller hon mottagit falska eller förfalskade pengar såsom gångbara, överlåter dem till någon annan i avsikt att åter sätta dem i omlopp som sådana. Innehav av falska pengar anses vara att utan godtagbart skäl inneha falska eller förfalskade pengar. Med spridning av penningimitation avses att en person för spridning till allmänheten tillverkar eller anskaffar eller till allmänheten sprider blanketter, märken, bilder eller andra föremål som är förvillande lika gångbara pengar.

Vid justitieministeriet bereds en regeringsproposition i syfte att bringa bestämmelserna i 37 kap. strafflagen att motsvara det som förutsatts i rådets rambeslut den 29 maj 2000 om förstärkning genom straffrättsliga och andra påföljder av skyddet mot penningförfalskning i samband med införandet av euron.

Enligt gällande lag omfattar en juridisk persons straffansvar inte de brott som avses i 37 kap. strafflagen. Avsikten är att ändra på detta i samband med verkställandet av rambeslutet.

I Finland har kreditinstitut och valutaväxlingskontor ingen särskild skyldighet att granska att sedlar och mynt är äkta. Däremot är de enligt strafflagens bestämmelse om användning av falska pengar skyldiga att avhålla sig från att sätta pengar som de upptäcker är falska i omlopp. De får inte heller utan godtagbar orsak inneha förfalskade pengar. Bestämmelserna förpliktar dock inte kreditinstituten att aktivt granska äktheten hos pengar.

Finland anslöt sig 1932 till 1929 års Genèvekonvention för bekämpande av penning-

förfalskning (FördrS 47/36). Nationell centralbyrå enligt artikel 12 i konventionen är centralkriminalpolisen. Centralkriminalpolisen är också nationell Europol-enhet.

Om skydd av personuppgifter i anslutning till polisens verksamhet bestäms i lagen och förordningen om polisens personregister (509/1995 respektive 1116/1995) samt i personuppgiftslagen (523/1999). Genom de nämnda författningarna har i Finland bl.a. genomförts direktivet 95/46/EG.

4. Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser bekämpning av euroförfalskning vara ytterst viktig. Bekämpning av euroförfalskning förutsätter verksamhet på gemenskapsnivå och det är därför i och för sig motiverat att utfärda en förordning. Förslaget innehåller flera bestämmelser i anslutning till Europol och dess verksamhet, där Europol eller medlemsstaterna i förhållande till Europol åläggs skyldigheter. Att ålägga Europol eller medlemsstaterna i förhållande till Europol skyldigheter är dock ett område om vilket bestäms inte i EG:s grundfördrag, som förordningen baserar sig på, utan i bestämmelserna om polissamarbete och rättsligt samarbete i avdelning VI gällande rättsliga och inrikes frågor i unionsfördraget. Således finner statsrådet det nödvändigt att bestäm-

melser som hör till området för unionsfördragets kompetens inte inkluderas i en förordning, som görs upp på basis av grundfördraget. Detta hindrar dock inte att det i en förordning som utfärdas med stöd av grundfördraget konstateras att bestämmelser om Europols roll i bekämpningen av euroförfalskning, då detta sker med stöd av unionsfördraget, finns i Europol-konventionen och i föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

I förordningen skall medlemsstaterna inte heller förpliktas att bestämma om straff för kreditinstitut som försummar sina skyldigheter enligt förordningen. Straffrätt faller inte inom området för gemenskapens kompetens. I stället för straff bör förordningen, liksom annan gemenskapslagstiftning, endast innehålla förpliktelser för medlemsstaternas del att nationellt föreskriva om administrativa påföljder.

Statsrådet anser att en effektiv bekämpning av euroförfalskning också förutsätter att Europol spelar en aktiv roll. Det är motiverat att överväga ett instrument vid sidan av förordningen och med stöd av avdelning VI i unionsfördraget. I instrumentet skulle Europols uppgifter fastställas samt vid behov även föreskrivas om straff. Instrumentet bör vara ett rambeslut eftersom ärendet kräver snabba åtgärder.

